

Samu Mikkonen

KATSASTUSASEMAN PERUSTAMINEN

KATSASTUSASEMAN PERUSTAMINEN

Samu Mikkonen
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma, auto- ja kuljetustekniikan suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Samu Mikkonen
Opinnäytetyön nimi: Katsastusaseman perustaminen
Työn ohjaaja: Mauri Haataja
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2014 Sivumäärä: 42 + 2 liitettä

Työn aiheena on katsastusaseman perustaminen. Työn tavoitteena oli syventyä katsastuslakiin, katsastuslakiuudistukseen sekä yrityksen perustamiseen ja siihen liittyviin toimenpiteisiin. Tavoitteena oli myös tehdä realistiset kustannuslaskelmat perustettavalle yritykselle.

Yrityksen perustaminen vaatii syventymistä moniin asetuksiin ja lakeihin. Yrittäjältä vaaditaan päättäväisyyttä, pitkäjänteisyyttä ja riskinottoa. Perustettavan katsastusaseman kilpailualueeseen luetaan Kajaanin lisäksi myös Sotkamon ja Paltamon kunnat. Alueen kilpailu katsastusalalla on vähäistä pinta-alan ja ajoneuvokantaan suhteutettuna.

Katsastuslakiuudistuksen myötä katsastusala muuttuu nykyistä vapaammaksi ja katsastustoiminnan harjoittaminen mahdollistuu myös korjaamoille. Katsastuspalvelujen lisäksi on kannattavaa myös harjoittaa korjauspalveluita ja varaosamyyntiä.

Rahoitus- ja kannattavuuslaskelmien laatiminen huomattiin olevan melko hankalaa, sillä laskelmat pohjautuvat suurelta osin arvioituihin hintoihin. Laskelmien perusteella on mahdollista saavuttaa hinnoittelultaan hyvin kilpailukykyinen katsastuspalveluasema.

Asiasanat: ajoneuvokatsastus, katsastuslaki, yritys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Mechanical and Production Engineering, automotive and transportation technology

Author: Samu Mikkonen
Title of thesis: Establishment of a vehicle inspection station
Supervisor: Mauri Haataja
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2014 Pages: 42 + 2 appendices

The subject of the thesis was establishment of vehicle inspection station. The main goal was to research the law of inspection, reform of law of inspection and establishment of a company. Another objective was to do a realistic investment and profit calculation.

Establishment of a company requires a lot of studying multiple acts and laws. It requires determination and ability to stand stress to start a new firm. The competition in the area where the company is planned to establish is quite low.

The outcome of the reform of inspection law is that car repair shops are now allowed to run a vehicle inspection. Also vehicle inspection stations are allowed to do repairs and selling spare parts.

Forming the investment and profit calculation turned out to be quite difficult due to lack of knowledge and information about costs. Costs used in the calculations are heavily based on judgment and estimation. Nevertheless the calculation shows us that it would be possible to establish a competitive priced vehicle inspection station.

Keywords: company, establish, inspection, inspection law, vehicle

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT	4
SISÄLLYS	5
1 JOHDANTO	7
2 KATSASTUKSEN HISTORIAA	8
3 KATSASTUSLAINSÄÄDÄNTÖ	10
3.1 Määräaikaikatsastusvelvollisuus	10
3.2 Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastus	12
3.3 Pakokaasupäästöjen, jarrujärjestelmien, vetokytkinlaitteiden ja nopeudenrajoittimien tarkastus	13
4 KATSASTUSLUPALAKI	14
5 LUVAT JA VAATIMUKSET	17
5.1 Katsastusluvan hakeminen	17
5.2 Katsastajan koulutusvaatimukset	18
5.3 Katsastajan peruskoulutus	19
5.4 Katsastajan jatkokoulutus	20
5.5 Toimitilat ja laitteet	21
5.6 Toiminnan valvonta	22
6 YRITYKSEN PERUSTAMINEN	23
6.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	24
6.2 Avoin yhtiö	25
6.3 Kommandiittiyhtiö	26
6.4 Osakeyhtiö	26
7 ARVONLISÄVEROTUS	29
8 ALUEELLINEN KILPAILU	30
9 LASKELMAT	33
10 KORJAAMOTOIMINTA LISÄPALVELUNA	36
11 YHTEENVETO	38
LÄHTEET	40
LIITTEET	
LIITE1 Lähtötietomuistio	

LIITE 2 Kajaanin alueen katsastushinnat

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on yksityisen katsastusaseman perustaminen Kajaaniin. Toimipisteen perustamisen tarkoituksena on lisätä Kajaanin ja Sotkamon alueen katsastuspalveluiden kilpailua sekä alentaa alueellisia katsastushintoja. (Liite 2.)

Työssä käydään läpi yrityksen perustamiseen vaadittavia resursseja, eri yritysmuotoja ja yrityksen palvelutarjontaa. Työssä pohditaan, mikä yritysmuoto olisi järkevin tämän kokoluokan yritykselle. Työssä kartoitetaan alueen kilpailutilanne. Katsastuslakiuudistuksen myötä katsastustoiminnan harjoittaminen on mahdollista myös korjaamoille. Samoin katsastusasemat saavat harjoittaa ajoneuvon korjaus- ja huoltopalveluita samoissa toimitiloissa. Opinnäytetyössä pohditaan myös, olisiko järkevää katsastuspalveluiden lisäksi tarjota myös korjaamopalveluita ja varaosamyyntiä, vaikkakin korjaamopalvelut ovat Kajaanin alueella vahvemmin kilpailtu ala.

2 KATSASTUKSEN HISTORIAA

Suomessa oli vuonna 1922 rekisteröitynä 1 754 henkilö- ja kuorma-autoa sekä 837 moottoripyörää. Suomi oli Euroopassa ensimmäisiä maita, joissa aloitettiin ajoneuvojen säännöllinen kunnon tarkastus, katsastus. (Autokatsastustoiminta Suomessa 1970-luvulla.) Sornikiven (1996) mukaan vuoden 1922 valtioneuvoston asetuksessa määrättiin ajoneuvot katsastettavaksi ennen käyttöönottoa ja sen jälkeen vuosittain. Asetuksessa määrättiin myös ammattiliikenteen ajoneuvojen uusintatarkastukset tehtäväksi poliisin toimesta katsastusmiehen avustamana. Ensikatsastukset ja yksityisajoneuvojen katsastukset tuli suorittaa katsastusmies. (Kotakorva 2013, 9.)

Sornikivi (1996) kirjoittaa, että vastuu ajoneuvojen katsastuksista ja ajoneuvojen rekisteröinnistä oli maaherran tehtävä oman lääninsä alueella. Ajoneuvojen rekisterin ylläpito oli maaherranviraston vastuulla ja ajoneuvojen tunnuskilpien jako poliisin vastuulla. Työnjako jatkui näin vuoteen 1966, jolloin perustettiin Autorekisterikeskus. Tämä mahdollisti ajoneuvojen rekisterinpidon keskittämisen yhteen paikkaan. (Kotakorva 2013, 9.) Sornikiven (1996) mukaan autorekisterikeskus ohjeisti katsastusta niin, että säännökset sopeutettiin Euroopan Unionissa noudatettaviin käytäntöihin (Honka 2010, 6).

Sornikiven (1996) mukaan vuodesta 1938 alusta lähtien katsastusmieheksi pyrkivältä vaadittiin insinööritutkintoa. Koulutusvaatimuksen lisäksi katsastusmieheksi pyrkivän oli osoitettava asiantuntemus ja perehtyneisyys autoalaan ja liikenneasetuksiin. (Kotakorva 2013, 10.) Sornikivi (1996) mainitsee, että aiemmin katsastusmiehen palkan muodostivat katsastuksista perityt maksut, mutta vuoteen 1968 mennessä katsastusmiehet muuttuivat kiinteäpalkkaisiksi virkamieheksi (Honka 2010, 6).

Sornikivi (1996) kirjoittaa, että noin vuoteen 1970 asti katsastustoimitukset suoritettiin pääasiassa kaupunkien toreilla ulkona. Varsinkaan maaseutupaikkakunnilla ei ollut minkäänlaista katosta katsastuksen suorittamiseen. Vähitellen kat-

sastuksia alettiin suorittaa vuokratuilla korjaamoilla ja rakennettiin halleja varta vasten katsastuksia varten. (Kotakorva 2013, 11.)

Sornikiven (1996) mukaan katsastustoiminta vapautettiin kilpailulle vuodesta 1994 lähtien ja sallittiin yksityisten katsastusasemien perustaminen. Toimintaa valvomaan perustettiin ministeriön alaisena toimiva virasto ajoneuvohallintokeskus. (Honka 2010, 6.) Sornikivi (1996) kirjoittaa, että katsastusaseman perustaminen oli maantieteellisesti rajattu niin, että asemalla tuli olla vähintään 60 kilometrin etäisyys autorekisterikeskuksen katsastustoimipisteeseen (Honka 2010, 6). Sornikivi (1996) mainitsee, että tämä määräys kumottiin vuonna 1995 (Kotakorva 2013, 12).

Sornikiven (1996) mukaan uusien katsastusasemien räjähdysmäisen kasvun seurauksena alkoi katsastusasemien raju hintakilpailu katsastuspalvelun laadun kustannuksella. Tällöin huolestuttiin katsastajien ammattietiikasta ja ammattitaidon vahvuudesta. Vuosina 1999–2002 siirrettiin katsastustoimilupien myöntäminen ajoneuvohallintokeskukselle ja määrättiin katsastusmiehille pakollinen alalletulokoulutus sekä säännölliset jatkokoulutukset. (Honka 2010, 7.)

Sornikivi (1996) kirjoittaa, että vuonna 2010 Ajoneuvohallintokeskus yhdistettiin liikenteen turvallisuusvirasto Trafiin. Trafin tehtävä on vastata liikennejärjestelmän sääntely- ja valvontatehtävistä ilmailussa, merenkulussa, rautateillä sekä tieliikenteessä. (Honka 2010, 7.) Trafi kehittää liikennejärjestelmän turvallisuutta, edistää liikenteen ympäristöystävällisyyttä ja vastaa liikennejärjestelmään liittyvistä viranomaistehtävistä (Tietoa Trafista 2014).

3 KATSASTUSLAINSÄÄDÄNTÖ

Ajoneuvojen katsastuslainsäädännöstä on määrätty ajoneuvolain 11.12.2002/1090 luvuissa 6 ja 7.

3.1 Määräaikaikatsastusvelvollisuus

Ajoneuvolain 51 §:ssä tarkoitettu määräaikaikatsastusvelvollisuus koskee autoja (M- ja N-luokan ajoneuvot), kevyitä nelipyöriä (L_{6e}-luokan ajoneuvot), nelipyöriä (L_{7e}-luokan ajoneuvot) sekä muita auton perävaunuja kuin kevyitä perävaunuja (O₂-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvot). Määräaikaikatsastusvelvollisuus ei kuitenkaan koske hinattavaa laitetta. (VNA liikennekelpoisuuden valvonnasta 3 § 1. momentti)

Valtioneuvoston asetuksessa liikennekelpoisuuden valvonnasta 3 § 1. momentissa tarkoitettut ajoneuvot tulee esittää määräaikaikatsastukseen seuraavasti:

- a) linja- ja kuorma-autot (M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-luokka), erikoisautot, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia, luvanvaraiseen liikenteeseen käytettävät henkilöautot (M₁-luokka) sekä sairausautot tulee esittää määräaikaikatsastukseen ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua ajoneuvon käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen vuosittain viimeistään käyttöönottopäivää vastaavana päivänä
- b) perävaunut, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia (O₃- ja O₄-luokka) ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua ajoneuvon käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen vuosittain viimeistään käyttöönottopäivää vastaavana päivänä; kytkentäkatsastuksessa tiettyyn vetoautoon kytketty perävaunu saadaan kuitenkin tuoda määräaikaikatsastukseen yhtä aikaa vetoauton kanssa
- c) pakettiautot (N₁-luokka) ja sairausautoja lukuun ottamatta erikoisautot, joiden kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia ensimmäisen kerran kolmen vuoden kuluttua ajoneuvon käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen vuosittain viimeistään käyttöönottopäivää vastaavana päivänä

- d) yksityiseen liikenteeseen käytettävät henkilöautot ja muut M1-luokan ajoneuvot kuin sairausautot, kevyet nelipyörät (L_{6e}-luokka) sekä nelipyörät (L_{7e}-luokka) ensimmäisen kerran kolmen vuoden kuluttua ajoneuvon käyttöönottopäivästä, toisen kerran viiden vuoden kuluttua ajoneuvon käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen vuosittain viimeistään käyttöönottopäivää vastaavana päivänä
- e) perävaunut, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 0,75 tonnia mutta enintään 3,5 tonnia (O₂-luokka) ensimmäisen kerran kalenterivuoden loppuun mennessä sinä vuonna, jolloin käyttöönottopäivästä on kulunut kaksi vuotta, ja sen jälkeen kahden vuoden välein kalenterivuoden loppuun mennessä
- f) 1 päivänä tammikuuta 1960 tai sen jälkeen käyttöön otetut katsastusvelvolliseen ajoneuvoluokkaan kuuluvat museoajoneuvot kahden vuoden välein kesäkuun loppuun mennessä
- g) ennen 1 päivää tammikuuta 1960 käyttöön otetut katsastusvelvolliseen ajoneuvoluokkaan kuuluvat museoajoneuvot neljän vuoden välein kesäkuun loppuun mennessä.

Ajoneuvo on esitettävä määräaikaikatsastukseen katsastusaikana, joka käsittää 3 §:n 2 momentin a–d kohdassa tarkoitetun viimeisen katsastuspäivän ja sitä edeltävän neljän kuukauden ajanjakson taikka ajanjakson kalenterivuoden alusta mainitun momentin e–g kohdassa tarkoitettuun viimeiseen katsastuspäivään. Mainitussa a -kohdassa tarkoitettujen linja- ja kuorma-autojen sekä sellaisten erikoisautojen katsastusaika, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia, sekä mainitussa b -kohdassa tarkoitettujen perävaunujen katsastusaika käsittää kuitenkin viimeisen katsastuspäivän ja sitä edeltävän kuuden kuukauden ajanjakson. (VNA liikennekelpoisuuden valvonnasta 4 § 1. momentti.)

Jos ajoneuvon käyttöönottopäivää ei ole merkitty rekisteröintitodistukseen, määräaikaikatsastuksen ajankohtaa määritettäessä ajoneuvo katsotaan otetuksi käyttöön taulukon 1 mukaisen kuukauden viimeisenä päivänä.

TAULUKKO 1. Käyttöönotto-kuukauden määrittäminen rekisteritunnuksen perusteella (VNA liikennekelpoisuuden valvonnasta 4 § 3. momentti)

rekisteritunnuksen viimeinen numero	käyttöönotto-kuukausi
1	tammikuu
2	helmikuu
3	maaliskuu
4	huhtikuu
5	kesäkuu
6	elokuu
7	syyskuu
8	lokakuu
9	marraskuu
0	joulukuu

3.2 Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastus

Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon on ennen ensirekisteröintiä oltava hyväksytty rekisteröintikatsastuksessa. Rekisteröintikatsastukseen ei tarvitse esittää 65 §:ssä tarkoitetulla tavalla ennakkoilmoitettua ja valmiina ajoneuvona tyyppihyväksyttyä ajoneuvoa eikä Suomessa yksittäishyväksyttyä ja ensimmäistä kertaa käyttöön otettavaa ajoneuvoa, jos ajoneuvon hyväksyntä on ensirekisteröintiajankohtana voimassa ja ajoneuvon rakennetta tai varusteita ei ole hyväksynnässä tarkastetuilta osin muutettu. (Ajoneuvolaki 11.12.2002/1090 7. luku 60§.)

Moottorikäyttöinen ajoneuvo ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävä ajoneuvo on ennen sen ottamista käyttöön esitettävä muutoskatsastukseen, jos ajoneuvon rakennetta tai käyttötarkoitusta muutetaan olennaisesti tai siihen liitetään tai siitä poistetaan osia tai varusteita, jotka muuttavat merkittävästi ajoneuvon ominaisuuksia tai käyttötarkoitusta. Ajoneuvo on esitettävä muutoskatsastukseen myös, jos ajoneuvoon kohdistuvan veron tai maksun edellytykset muuttuvat

taikka ajoneuvon luokittelu- tai alaluokittelutieto ei enää pidä paikkaansa. (Ajoneuvolaki 11.12.2002/1090 7. luku 61§.)

M- ja N-luokan ajoneuvo ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävä muu O-luokan ajoneuvo kuin hinattava laite on esitettävä kytkentäkatsastukseen ennen yhdistelmän käyttöönottoa, jos kyseessä on erikoiskuljetukseen hyväksytty ajoneuvoyhdistelmä tai jos ajoneuvojen mekaaniset kytkentälaitteet, sähköjohtojen kytkentä ja paineilmajarruilla varustetussa ajoneuvossa paineilmajarrujohtojen liittimien mitoitus ja sijoitus poikkeavat yleisesti ajoneuvoissa käytettävistä kytkentälaitteista. (Ajoneuvolaki 11.12.2002/1090 7. luku 62§.)

3.3 Pakokaasupäästöjen, jarrujärjestelmien, vetokytkinlaitteiden ja nopeudenrajoittimien tarkastus

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) 5 §:ssä tarkoitettu tarkastuspaikka saa 2. momentissa säädetyin edellytyksin suorittaa

a) pakokaasupäästöjen tarkastuksen

b) ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän paineilmajarrujen tai sähköohjattujen jarrujen suorituskyvyn ja jarrutehon tarkastuksen sekä siihen kuuluvan jarrujen yhteensovittamisen tarkastuksen

c) vetokytkinlaitteen tarkastuksen

d) nopeudenrajoittimen toiminnan tarkastuksen. (VNA liikennekelpoisuuden valvonnasta 17 § 1. momentti.)

Ajoneuvon jarrujen tarkastus suoritetaan vähintään 6 §:n 3 momentissa mainitun direktiivin liitteessä II olevan 4 kohdan jarrulaitteita koskevan 1 alakohdan mukaisesti. Paineilmajarrujen ja sähköohjattujen jarrujen tarkastusta koskevat määräykset ovat kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston määräyksissä. (VNA liikennekelpoisuuden valvonnasta 7 § 1. momentti.)

4 KATSASTUSLUPALAKI

Uudessa 1.7.2014 voimaan astuvassa laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 2 luvun 6 §:ssä säädetään, että katsastuslupa voidaan myöntää katsastusten suorittamiseen katsastuslajeittain yhteen tai useampaan lajiin seuraavasti:

- 1) kevyiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastuksiin
- 2) raskaiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastuksiin
- 3) kevyiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kyt-kentäkatsastuksiin
- 4) raskaiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kyt-kentäkatsastuksiin.

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta toisen luvun 7 §:ssä määritetään katsastuslupan myöntämisen edellytykset. Määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastuslupan myöntämisen edellytyksenä on, että

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa
- 2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu
- 3) hakija on luotettava
- 4) hakijan toiminta on järjestetty siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen
- 5) hakija pystyy varmistamaan toiminnan riittävän korkean laadun ja hakijalla on laadunhallintajärjestelmien vaatimuksia koskevan standardin SFS-EN ISO 9001:2008 tai tätä uudemman kyseisen standardin mukaan akkreditoidun sertifiointielimen sertifioima hakijan katsastustoimipaikat kattava riittävän laaja laadunhallintajärjestelmä, laadunhallintajärjestelmässä on otettava huomioon katsastustoiminnalle säädetty ja määrätty vaatimukset

- 6) hakijalla on palveluksessaan täysi-ikäinen, luotettava ja ammattitaitoinen katsastustoiminnasta vastaava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu
- 7) hakijan palveluksessa olevat katsastajat ovat luotettavia ja ammattitaitoisia ja heillä on katsastusoikeuksiinsa kuuluvien ajoneuvojen ajo-oikeus
- 8) hakijalla on riittävät toimitilat, joissa katsastukset suoritetaan
- 9) hakijalla on katsastuslaitteet ja varusteet, joilla katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti sen mukaan kuin 12 §:n 2 momentissa säädetään
- 10) hakijalla on asianmukaiset yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin
- 11) hakija pystyy huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta
- 12) hakijalla on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän arvioidaan katsastustoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävän katsastustoiminnasta ajoneuvoille mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2. luku 7 §.)

Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, mitä 1 momentin 1–3 ja 5–12 kohdassa säädetään. Lisäksi edellytetään, että luvan hakija on riippumaton. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2. luku 7 §.)

Erityisestä syystä henkilö hyväksytään katsastustoiminnasta vastaavaksi henkilöksi useammalle kuin yhdelle katsastustoimipaikalle, jos hän pystyy tosiasiallisesti vastaamaan tehtävistään. Erityisenä syynä voidaan pitää ainakin katsastustoimipaikan vähäistä aukioloaikaa ja seudun katsastusvelvollisuuden alaisen ajoneuvokannan vähäisyyttä. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2. luku 7 §.)

Katsastuslupaa ei myönnetä, jos hakemuksesta tai olosuhteista muuten käy ilmi, että hakemukseen liittyvät järjestelyt on tehty katsastusluvan edellytyksiä

koskevien säännösten kiertämiseksi. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2. luku 7 §.)

5 LUVAT JA VAATIMUKSET

5.1 Katsastusluvan hakeminen

Määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavaa lupaa haetaan kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakemuksesta täytyy käydä ilmi katsastusluvan hakijan nimi, osoite ja y-tunnus tai henkilötunnus. Jos lupaa haetaan yhtiölle, täytyy hakemuksessa olla kaupparekisteriote sekä selvitys yhtiön omistussuh-teista. Hakemuksesta täytyy myös selvitä, millaista katsastuslupaa haetaan, sekä tieto paikasta, jossa toimintaa ryhdytään harjoittamaan. (Ohje määräai-kais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen 2014.)

Hakijan täytyy tehdä vapaamuotoinen selvitys siitä, miten hakija varmistaa toi-mintansa riittävän korkean laadun, sekä selvitys laadunhallintajärjestelmän ser-tifioinnista. Hakijalla on oltava laadunhallintajärjestelmien vaatimuksia koskevan standardin SFS EN ISO 9001:2008 tai tätä uudemman kyseisen standardin mu-kaan akkreditoidun sertifiointielimen sertifioima hakijan katsastustoimipaikat kattava riittävän laaja laadunhallintajärjestelmä. Laadunhallintajärjestelmässä on otettava huomioon katsastustoiminnalle säädetyt ja määrätyt vaatimukset. (Ohje määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hake-miseen 2014.)

Hakemuksesta täytyy käydä ilmi katsastusaseman vastuuhenkilön nimi ja henki-lötunnus sekä selvitys vastuuhenkilön katsastusluvan myöntämiselle vaaditta-vasta riittävästä koulutuksesta sekä katsastustehtävien kokemuksesta. Jos tie-dossa on hakijan palvelukseen tulevia katsastajia, tulee hakemukseen liittää myös todistukset siitä, että he täyttävät koulutus-, ammattitaito- ja pätevyysvaa-timukset. (Ohje määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastuslu-van hakemiseen 2014.)

Hakemukseen tulee myös liittää vapaamuotoinen selvitys siitä, että hakijan toi-mitilat sekä katsastuslaitteet ja -varusteet tulevat täyttämään hakemuksen mu-kaiset katsastusluvan vaatimukset sekä selvitys siitä, miten hakija tulee hoita-maan vaadittavat yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin, sekä selvitys, kuinka

vaadittava tietosuoja tullaan toteuttamaan. (Ohje määräaika- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen 2014.)

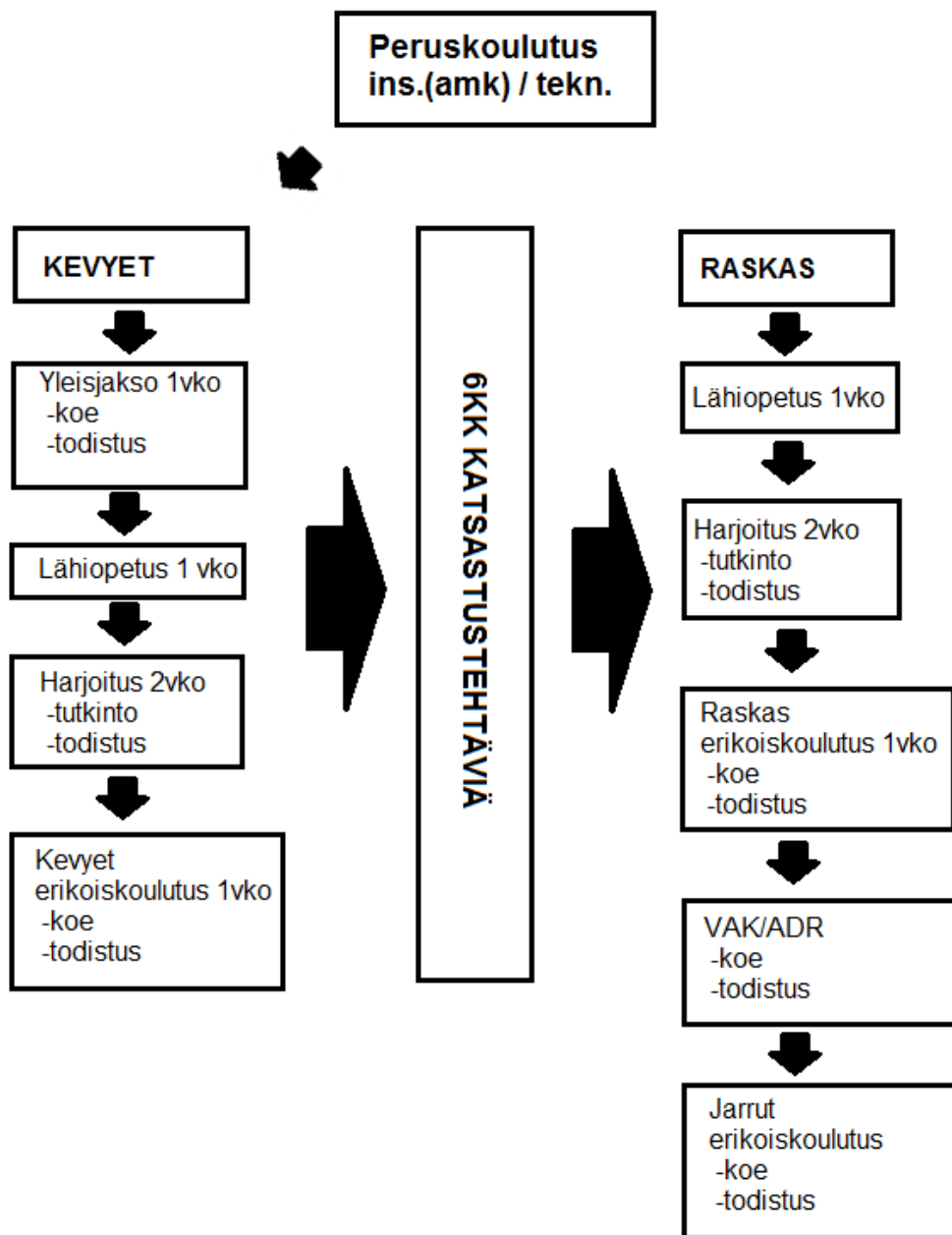
Vapaamuotoinen selvitys siitä, että hakija tai yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määräävässä asemassa olevat henkilöt täyttävät ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 9 §:ssä säädetyn luotettavuusvaatimuksen. Hakemukseen tulee vielä liittää selvitys vastuuvakuutuksesta ja arvio toiminnan alittamisajan kohdasta. (Ohje määräaika- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen 2014.)

Jos hakijalla on tarkoitus harjoittaa myös esimerkiksi ajoneuvojen huolto- tai korjaustoimenpiteitä, tulee hakijan tehdä kirjallinen selvitys siitä, miten hän takaa näiden toimintojen riippumattomuuden katsastustoiminnasta. (Ohje määräaika- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen 2014.)

Katsastustoiminta on aloitettava kuuden kuukauden kuluessa katsastusluvan myöntämisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta pidentää määrää aikaa erityisestä syystä. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 4. luku 22§.)

5.2 Katsastajan koulutusvaatimukset

Katsastajalta edellytetään peruskoulutusta ja jatkokoulutusta. Jatkokoulutus koostuu määräaikaikatsastuskoulutuksesta ja siihen liittyvästä harjoittelusta, erikoiskoulutuksesta sekä määräajoin toistuvasta täydennyskoulutuksesta. Katsastajalta edellytetään myös alalle soveltuvaa ajoneuvojen korjaamokokemusta sekä jatkokoulutukseen liittyvää kokemusta katsastustehtävistä. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 3. luku 17§.) Katsastajan uratie on esitetty kuvassa 1.

KUVA 1. Katsastajan uratie (Heikkilä 2013)

5.3 Katsastajan peruskoulutus

Määräaikais- ja valvontakatsastuksia suorittavalta katsastajalta edellytetään peruskoulutuksena vähintään

- 1) tekniikan ammattikorkeakoulututkintoa ja vähintään 30 opintopistettä joko ammattikorkeakoulun ajoneuvotekniikan perus- ja ammattiopintoja tai ammattikorkeakoulun muita soveltuvia konetekniikan perus- ja ammattiopintoja
- 2) katsastustoimintaan soveltuvaa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettussa laissa (631/1998) tarkoitettua erikoisammattitutkintoa tai
- 3) katsastustoimintaan soveltuvaa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoa. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 18§.)

Poikkeuksena henkilö voi täyttää edellä mainitun katsastajan peruskoulutusvaatimuksen, jos hän on suorittanut vähintään 30 opintopistettä tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon opintovaatimukseen kuuluvia edellä mainittuja ajoneuvotekniikan perus- ja ammattiopintoja tai muita soveltuvia konetekniikan perus- ja ammattiopintoja. Poikkeus on voimassa kaksi vuotta kevyiden ajoneuvojen määräaikaikatsastuskoulutukseen liittyvän loppukokeen suorittamisesta. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 3. luku 20§.)

Pääsyvaatimuksena edellä mainittuun määräaikaikatsastuskoulutuksen kevyiden ajoneuvojen koulutusjaksolle on ajoneuvoalan korjaamokokemus tai vastaava kokemus. Ammattikorkeakoulun ajoneuvotekniikan perus- ja ammattiopintojen lisäksi tätä kokemusta edellytetään kuusi kuukautta, muiden soveltuvien ammattikorkeakoulun konetekniikan perus- ja ammattiopintojen lisäksi kaksitoista kuukautta, sekä erikoisammattitutkinnon tai ammattitutkinnon lisäksi kolme vuotta. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 3. luku 19§.)

5.4 Katsastajan jatkokoulutus

Pääsyvaatimuksena raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastuskoulutukseen on kuuden kuukauden kokemus kevyiden ajoneuvojen määräaikaikais- ja valvontakatsastuksista, raskaiden ajoneuvojen jarrujen laajan tarkastuksen erikoiskoulutukseen raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastuskoulutus, sekä rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten erikoiskoulutukseen kuuden kuukauden käytännön kokemus katsastustehtäviä vastaavien ajoneuvojen määräaikaikais- ja

valvontakatsastuksista. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 3. luku 19§.)

5.5 Toimitilat ja laitteet

Toimitilat tulee olla sellaiset, jotta katsastustoimenpide voidaan suorittaa asianmukaisesti ja säästä riippumatta. (Lakiajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 12§.)

Liikenneministeriön ajoneuvojen katsastusluvista antaman päätöksen (202/1999) 2 §:n mukaan katsastustoimipaikalla tulee olla seuraavat laitteet:

- jarrudynamometri
- keventimellä varustettu ajoneuvonostin tai tarkastuskuilu
- pakokaasupäästöjen mittauslaitteet otto- ja dieselmoottoareita varten
- ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite
- paineilmajarrujen tarkastuksessa tarpeelliset mittarit ja automaattiseen tietojen käsittelyyn perustuva mittauslaitteisto
- akseli- ja telimassan mittaukseen soveltuva vaaka
- äänenpainetason mittari
- välystentarkistuslaite
- henkilö- ja pakettiautojen heilahduksenvaimentimien testauslaite
- muut Liikenteen turvallisuusviraston edellyttämät vähäiset katsastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi tarvittavat laitteet ja välineet. (Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastusluvista 202/1999 2§).

Lisäksi raskaan kaluston katsastamista varten tarvitaan

- kääntökehän tarkastusrauta
- kuormituslaite raskaan kaluston jarrudynamometrin yhteydessä
- perävaunun ABS-merkkivalon testauslaite
- peilisapluuna peilien kupuruuden tarkastamista varten
- sapluunat vetolaitteiden tarkastamista varten
- digikamera, jossa tarkkuus vähintään kaksi megapikseliä ja oltava varustettu salamavalolla. (Katsastustoimipaikan laitevaatimukset.)

5.6 Toiminnan valvonta

Katsastustoimintaa, sen alueellista tarjontaa ja perittävien maksujen kehitystä seuraa Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi. Trafi tarkastaa vähintään viiden vuoden välein, että katsastusluvan haltija edelleen täyttää luvan myöntämisen edellytykset. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 6. luku 36§ ja 37§.)

Katsastusluvan haltija on velvollinen toimittamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle valvontaan tarvittavat tiedot luvanhaltijan kirjanpidosta, varainhallinnasta, hallinnosta, tilojen ja laitteiden vuokrauksista sekä katsastuksia suorittavista henkilöistä ja harjoitetusta katsastustoiminnasta. Luvanhaltijan tulee pyynnöstä toimittaa Trafille valvontaa, seurantaa ja tutkimustoimintaa varten tiedot katsastustoiminnasta perityistä maksuista katsastuslajeittain ja ajoneuvoluokittain. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 6. luku 38§.)

Trafi on oikeutettu saamaan luvanhaltijalta viipymättä tiedot katsastustoiminnassa olevien henkilöiden muutoksista sekä yhtiön omistussuhdemuutoksista. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 6. luku 38§.)

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus tehdä tarkastuksia tiloihin, joissa harjoitetaan toimiluvan mukaista toimintaa. Toimiluvan haltija on velvollinen järjestämään tilat sellaisiksi, jotta tarkastus voidaan suorittaa. Mikäli tiloissa havaitaan puutteita tai väärinkäytöksiä, Trafilla on oikeus antaa huomautuksen, väliaikaisen toimintakiellon tai peruuttaa toimiluvan kokonaan. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 6. luku 39§ ja 40§.)

6 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

Yrityksen perustaminen lähtee liikkeelle yritysideasta. Yritysidea on näkemys siitä, mitä aloittava yritys alkaa tuottaa. Yritysidea täsmentyy, kehittyy ja kasvaa lopulta liikeideaksi. Liikeidea kertoo mitä yritys tekee ja kenelle se myy, sekä miten yritys aikoo nämä asiat toteuttaa. Liikeidean toteuttaminen vaatii yrittäjän osaamista ja pääomaa. Pääomaa tarvitaan alkuvaiheen investointeihin ja käyttöpääomaksi. (Yrityksen perustamisopas 2014, 10.)

Kun liikeidea on todettu hyväksi ja mahdolliseksi toteuttaa, tehdään liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelmalla tarkoitetaan kirjallista suunnitelmaa liiketoiminnasta. Siitä käy ilmi yrityksen liiketoiminnan lähtökohta ja tavoitteet. Liiketoimintasuunnitelma sisältää yksityiskohtaiset pidemmän ajanjakson päämäärät ja määrälliset tavoitteet tulosbudjettien, sekä rahoitus- ja kassavirtalaskelmien muodossa. (Yrityksen perustamisopas 2014, 11.) Suunnitelmaan tehtävät talousarviot ja laskemat on syytä tehdä huolella, koska rahoittajat perustavat rahoituspäätöksensä pitkälti liiketoimintasuunnitelmaan. Pankit eivät myönnä rahoitusta ilman liiketoimintasuunnitelmaa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi

- liikeidea
- osaaminen
- tuotteen kuvaus
- asiakkaat ja asiakkaiden tarpeet
- toimiala sekä kilpailutilanne
- markkinat
- riskit
- immateriaalioikeudet
- laskelmat. (Yrityksen perustamisopas 2014, 12.)

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat muun muassa osakkaiden määrä, vieraan pääoman tarve, verosuunnittelu ja voiton jako, vastuut ja yrityksen koko. Yritysmuotojen olennaiset tunnuspiirteet on esitetty kuvassa 2.

KUVA 2. Yhtiömuodot (Yritysmuodot ja liiketoiminta)

6.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tunnetaan paremmin puhekielessä toiminimenä. Toiminimiyrittäjä tekee kaikki sitoumuksensa ja solmii sopimuksensa omalla nimellään. Toiminimellä toimiva elinkeinon harjoittaja vastaa kaikista tekemistä sitoumuksistaan kaikella liikkeeseen kuuluvalla sekä henkilökohtaisella omaisuudellaan. Vaikka liiketoiminnasta tehdään oma kirjanpito ja voi sille olla rekisteröity erillinen nimikin, ei toiminimi ole yrittäjästä erillinen oikeushenkilö. Toiminimen omaisuus ei ole erillistä yrittäjän omaisuudesta, mikä tarkoittaa sitä että velkojalla, joka haluaa periä saatavansa ulosoton kautta, on mahdollisuus pyytää ulosmittaamaan myös yrittäjän henkilökohtaista omaisuutta yrityksen velasta. Velkaa voidaan periä henkilökohtaisesta omaisuudesta, vaikka liikeomaisuus riittäisikin kattamaan velan määrän. (Yksityinen elinkeinonharjoittaja. 2014.)

Toiminimen perustanimen on yksinkertaista ja siihen riittää pelkkä ilmoitus kaupparekisteriin. Toiminimen perustaminen ei vaadi myöskään alkupääomaa tai muuta varallisuuden selvitystä. Perustamisilmoitus tehdään Patentti- ja rekis-

terihallitukselta saatavalla lomakkeella ja rekisteröintimaksu maksetaan etukäteen. (Yksityinen elinkeinonharjoittaja. 2014.)

6.2 Avoin yhtiö

Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan kaksi yhtiömiestä. Yhtiömiehet sopivat elinkeinon harjoittamisesta yhteisen tarkoituksen saavuttamiseksi. Yhtiömiehenä voi toimia luonnollinen täysivaltainen henkilö tai oikeushenkilö. Mikäli osakkaiden lukumäärä myöhemmin laskee yhteen, voi yhtiö toimia avoimena yhtiönä korkeintaan vuoden. Mikäli toista osakasta ei vuoden kuluessa liity yhtiöön, muuttuu se yksityiseksi toiminimeksi. (Avoin yhtiö. 2014.)

Avoimen yhtiön osakkaat tekevät yhtiösopimuksen. Yhtiösopimus tehdään yleensä kirjallisesti ja se sisältää selvityksen toiminnan tavoitteista ja kunkin yhtiömiehen velvollisuuksista ja vastuista. Yhtiösopimuksessa voidaan myös erikseen määrätä esimerkiksi yhtiömiesten työnjaosta, voiton ja tappion jaosta, toimitusjohtajan virasta ja yhtiösopimuksesta irtisanoutumisesta. (Avoin yhtiö. 2014.)

Avoimen yhtiön pääoma muodostuu osakkaiden yhtiöön sijoittamista panoksista. Sijoitus voi olla rahallista pääomaa, irtainta omaisuutta tai pelkkä työpanos. Yhtiön pääoma on osakkaiden vapaasti käytettävissä. Osakkaat voivat nostaa yhtiöstä varoja voitonjakoina, oman pääoman palautuksena, yksityisottoina tai osakaslainana. (Avoin yhtiö. 2014.)

Yhtiön velkavastuu voidaan jakaa yhtiösopimuksessa, mutta periaatteessa avoimen yhtiön osakkaat vastaavat kaikesta velasta yksin. Jos yhtiö ei velkomisvaatimuksista huolimatta ole maksanut velkojaan, voi velkoja periä saatavinaan keneltä tahansa yhtiömieheltä. Yhtiömiehen henkilökohtainen omaisuus voidaan tällöin käyttää velan maksuun. (Avoin yhtiö. 2014.)

Avoimen yhtiön verotuksessa tulos jaetaan yhtiömiesten kesken, jonka jälkeen verotetaan kuten yksityistä elinkeinonharjoittajaa. Osa tuloista verotetaan ansiotuloina ja osa pääomatuloina. (Avoin yhtiö. 2014.)

6.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö perustetaan lähes samanlaisella kirjallisella sopimuksella kuin avoin yhtiö. Sopimuksen allekirjoittavat kaikki yhtiön osakkaat. Yhtiösopimuksessa suurimpana erona avoimen yhtiön sopimukseen on äänettömän yhtiömiehen rahallisen panoksen sekä voitto-osuuden määrittäminen, sekä maksumatavoista sopiminen. (Kommandiittiyhtiö. 2014.)

Kommandiittiyhtiön pääoma muodostuu yhtiömiesten siihen sijoittamasta pääomapanoksesta. Vastuunalainen yhtiömies, eli liikkeenharjoittaja voi sijoittaa yhtiöön panoksenaan rahaa, irtainta omaisuutta tai työpanoksensa. Äänettömän yhtiömiehen sijoitus täytyy olla rahaa tai rahan arvoista omaisuutta ja äänettömän yhtiömiehen panos täytyy aina ilmoittaa rahamääräisenä. (Kommandiittiyhtiö. 2014.)

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies toimii yhtiössä samoin oikeuksin ja velvollisuuksin, kuin yhtiömies avoimessa yhtiössä. Vastuunalainen yhtiömies vastaa liikkeen toiminnasta, sopimuksista ja velvollisuuksista. Vastuunalainen yhtiömies myös vastaa yhtiön veloista koko yksityisellä omaisuudellaan. Velkojan on kuitenkin velottava saatavansa ensin yhtiöltä. Jos yhtiö kuitenkin todetaan varattomaksi, voidaan saamattomia velkoja ulosmitata vastuunalaisen yhtiömiehen yksityisestä omaisuudesta. Ääneton yhtiömies vain sijoittaa yhtiöön rahanarvoisen panoksen ja saa vastaavasti sijoitukselleen tuottoa. Hän ei pelkän osakasasemansa vuoksi voi osallistua yhtiön päätöksentekoihin eikä näin ollen ole vastuussa yhtiön velvoitteista. Ääneton yhtiömies toimii yhtiössä periaatteessa ulkopuolisen rahoittajan asemassa, ja on tällöin oikeutettu saamaan yhtiöstä luottamuksellisia tietoja sekä tarkastamaan yhtiön kirjanpitoa. (Kommandiittiyhtiö. 2014.)

6.4 Osakeyhtiö

Suuremmille yhtiöille sopivampi ja yleisin yhtiömuoto on osakeyhtiö. Osakeyhtiön osakkeenomistajat vastaavat yhtiön velvoitteista vain sijoittamallaan pääomapanoksella. Osakeyhtiössä vallitsee osakkeenomistajien kesken yhdenvertaisuus. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osakeyhtiön perustamiseen vaaditaan vähimmäispääoma 2 500 euroa. Osakeyhtiö perustetaan siten, että osakkeenomistajat allekirjoittavat perustamissopimuksen, josta on nähtävissä muun muassa osakkeiden määrä, hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat sekä tarvittaessa myös toimitusjohtaja. Myös hallituksen puheenjohtaja voidaan määrätä tehtävänsä jo perustamissopimuksessa. Tilikaudesta määrätään joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Yhtiöjärjestyksen tarkoitus on säädellä yhtiön toimintaa. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osake voidaan maksaa joko rahassa tai joko osittain tai kokonaan muulla omaisuudella. Mikäli osake maksetaan apportiomaisuudella, on tästä määrättävä perustamissopimuksessa. Apportiomaisuudella on luovutushetkellä oltava vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo yhtiölle. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osakeyhtiö tulee rekisteröidä kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa yhtiön perustamissopimuksen allekirjoittamisesta, muutoin yhtiön perustaminen raukeaa. Yhtiö tulee lainvoimaiseksi ja pystyy tekemään sitoumuksia vasta, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osakeyhtiön toimitusjohtajia ovat yhtiökokous, yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että yhtiökokous voi päättää toimitusjohtajan ja hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvassa asiassa. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osakeyhtiön ylin päätösvalta on osakkeenomistajien muodostamalla yhtiökokouksella. Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle, joka tekee päätökset muun muassa voittojen käyttämisestä ja hallituksen sekä tilintarkastajien valinnasta. (Osakeyhtiö. 2014.)

Osakeyhtiöllä on aina oltava hallitus. Sen tarkoituksena on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Hallituksella on yhtiössä yleistoimivalta, joten se päättää asioista, joita ei ole nimenomaisesti nimetty yhtiökokouksen päätettäväksi. Hallituksen päätöksenteko tapahtuu enemmistön mielipiteen perusteella, eikä osakkeenomistajuudella ole merkitystä päätöksenteossa. Äänen mennessä tasan päätösvalta on puheenjohtajalla. (Osakeyhtiö. 2014.)

Yritys tulisi luultavasti perustamaan kommandiittiyhtiömuotoon. Katsastusaseman perustamiseen vaadittava alkupääoma kohoaa helposti sen verran

suureksi, että vähintään yhden ulkopuolisen rahoittajan tarve tulisi kyseeseen. Kommandiittiyhtiö on päätävävallaltaan sekä toimintatavaltaan huomattavasti käytännöllisempi yhtiömuoto katsastusyritykselle kuin osakeyhtiö. Kommandiittiyhtiömuoto sopisi katsastusalan yritykselle, sekä yrityksen kokoluokan että yhtiömuodon rakenteen kannalta parhaiten.

7 ARVONLISÄVEROTUS

Arvonlisävero on kuluttajan maksama kulutusvero, jonka myyjä lisää myytävän tavarahan tai palvelun hintaan. Myyjä on velvollinen tilittämään asiakkailta perityn arvonlisäveron valtiolle. Arvonlisäveroa maksetaan joka kerta, kun tavaraa tai palvelua myydään. Arvonlisävero on tarkoitettu kuluttajan maksettavaksi, tällöin yritys voi vähentää valtiolle tilitettävästä verosta arvonlisäveron, joka sisältyy tavarahan tai palvelun hintaan, jonka hän on ostanut liiketoimintaansa varten toiselta arvonlisäverovelvolliselta. Näin lopullisiin kuluttajahintoihin sisältyy yhdenkertainen arvonlisävero. (Arvonlisävero 2014.)

8 ALUEELLINEN KILPAILU

Ajoneuvokannat maakunnittain löytyvät liikenteen turvallisuusvirasto Traficin internetsivuilta. Kilpailualueeseen lasketaan Kajaanin lisäksi myös Sotkamon ja Paltamon kunnat. Kilpailualue on rajattu karttaan kuvassa 3.

KUVA 3. Kilpailualueeseen kuuluvat kunnat (Paikkatietoikkuna)

Kajaanin alueella kilpailu on vähäistä suhteutettuna alueen autokantaan. Kajaanissa toimii kolme katsastusasemaa A-katsastus, Kettukallion katsastus ja K1-katsastusasema. Sotkamossa on toiminnassa ainoastaan yksi A-katsastusasema. Paltamossa katsastusasemaa ei ole lainkaan, vaan lähimmät katsastusasemat ovat Kajaanissa.

Ajoneuvojen lukumäärän vertailussa on otettu huomioon vain henkilöautot, pakettiautot ja kuorma-autot. Näiden yleisimpien katsastettavien ajoneuvoluokkien ulkopuolelle jäävien luokkien ajoneuvojen ei oleteta merkittävästi vaikuttavan kilpailuasetelmiin.

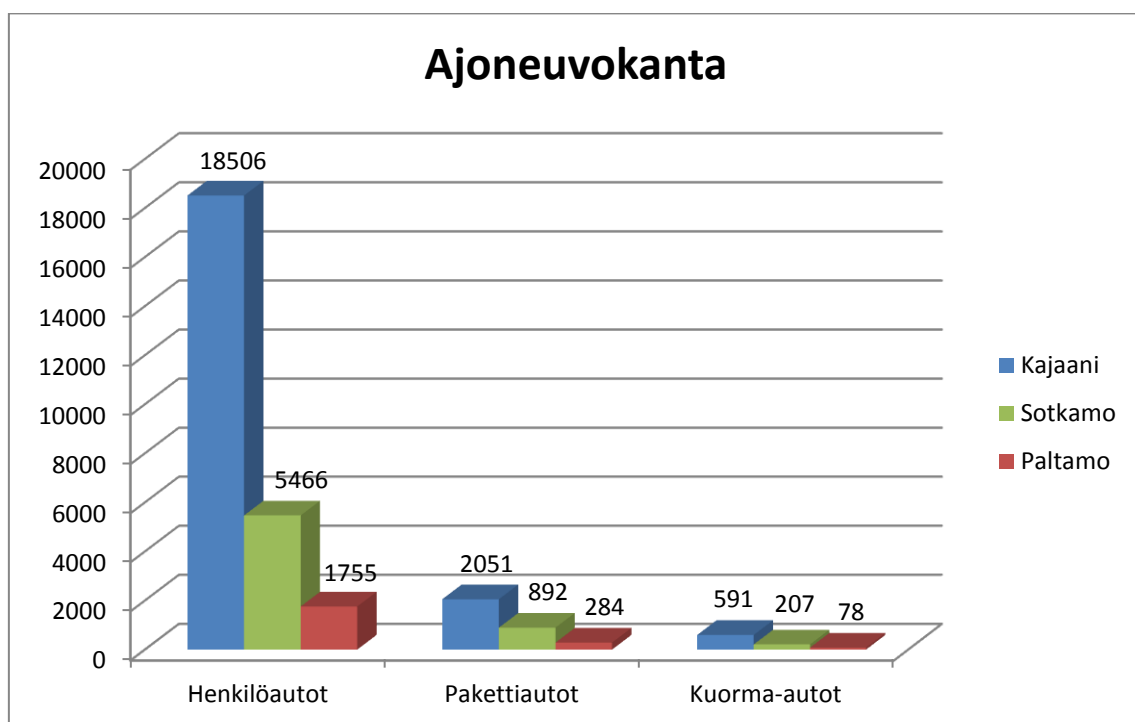
Kajaanissa oli 31.12.2013 yhteensä 36 695 rekisteröityä ajoneuvoa, joista 18 506 oli henkilöautoja, 2 051 pakettiautoja ja 591 kuorma-autoja. Kajaanin

kaupungin asukasluku oli tällä hetkellä 37 973, joka on hieman laskenut edellisvuodesta.

Sotkamon kunnassa oli rekisteröityjä ajoneuvoja 12 668, joista henkilöautoja 5 466, pakettiautoja 892 ja kuorma-autoja 207. Sotkamon kunnan asukasluku oli 10 682, joka on hieman vähemmän kuin edellisvuonna.

Paltamossa rekisteröityjä ajoneuvoja oli yhteensä 4 542, joista henkilöautoja oli 1 755, pakettiautoja 284 ja kuorma-autoja 78. Paltamon asukasluku oli 3 743, joka oli myös hieman vähemmän kuin edellisvuonna.

Kuvassa 4 on esitetty Kajaanin, Sotkamon ja Paltamon rekisteröityjen ajoneuvojen lukumäärät. Ajoneuvot ovat luokiteltu henkilöautoihin, pakettiautoihin ja kuorma-autoihin.

KUVA 4. Kajaanin, Sotkamon ja Paltamon ajoneuvokanta (Trafii 2014)

Paikkakuntien kesken ylivoimaisesti korkeimmat katsastushinnat ovat Kajaanin ja Sotkamon A-katsastusasemilla. Tähän vaikuttavat suuresti yhtiön referenssit

katsastusosalta sekä tällä hetkellä vielä monopoliasema Sotkamossa. Sotkamoon rekisteröidyistä ajoneuvoista osaa kuitenkin käytetään määräaikaikatsastuksessa Kajaanin yksityisillä asemilla juurikin huomattavasti halvemman hinnan vuoksi.

Taulukkoon 3 on kerätty Kajaanin ja Sotkamon katsastusasemien hinnat katsastuslajeittain eroteltuina. Taulukkoon on merkitty vihreällä korostusvärillä kyseisten katsastusasemien keskiarvoa alempi hinta ja vastaavasti keltaisella värillä keskiarvoa korkeampi hinta.

*TAULUKKO 3. Kajaanin alueen katsastusasemien katsastushinnat euroina
(Katsastushinnat 2014)*

	A-katsastus Kajaani	Kettukallion Katsastus	K1-Katsastus Kajaani	A-katsastus Sotkamo	Keskiarvo
Määräaikaikatsastus	57,00	51,00	51,00	59,00	54,50
Päästömittaus Bensiini	26,00	19,00	20,00	27,00	23,00
Päästömittaus Diesel	39,00	34,00	33,00	39,00	36,25
OBD-mittaus	22,00	16,00	13,00	23,00	18,50
Jälkitarkastusmaksu	32,00	27,00	21,00	32,00	28,00

Taulukosta 3 nähdään Kajaanin yksityisten katsastusasemien Kettukallion katsastuksen sekä K1-katsastusaseman tarjoavan katsastuspalveluita jokaisessa katsastuslajissa keskiarvoa edullisemmin. Osaksi valtion omistuksessa olevan A-katsastusaseman hinnat jäävät sekä Kajaanissa että Sotkamossa keskiarvoa korkeammalle.

9 LASKELMAT

Yrityksen kannattavuuslaskelmat on tehty osittain arvioimalla, koska tarkempaa tietoa esimerkiksi katsastushallin vesi- ja sähkökuluista eikä vuokrahinnoista luonnollisesti ole saatavilla. Arviolta asetetuissa luvuissa on käytetty pohjana omaan tietoon ja harkintakykyyn perustuvia realistisia arvioita. Kannattavuuslaskelmat on esitetty taulukossa 4.

TAULUKKO 4. Kannattavuuslaskelma

	kk	vuosi
Nettotulostavoite	4166,67	50000
Lainojen lyhennykset	2000,00	24000
Verot	833,33	10000
Lainojen korot	416,67	5000
Käyttökattotarve	7416,67	89000
Kiinteät kulut ilman alv:tä		
Työntekijöiden palkat	8000,00	96000
Palkkojen sivukulut	2400,00	28800
Vuokrat	2500,00	30000
Sähkö ja vesi	400,00	4800
Puhelin	200,00	2400
Toimistokulut	200,00	2400
Työvaatteet	200,00	2400
Kirjanpito	200,00	2400
Markkinointi	1000,00	12000
Koulutus	166,67	2000
YEL	583,33	7000
Vakuutukset	833,33	10000
Yrittäjän työttömyyskassamaksu	8,33	100
Kiinteät kulut yhteensä	16691,67	200300
Myyntikatetarve	24108,33	289300
Liikevaihto	24108,33	289300
ALV 24%	5786,00	69432
Kokonaismyynti/Laskutus	29894,33	358732

Yrityksen nettotulostavoitteeksi asetettiin 50 000 euroa vuodessa. Tämä tavoite on monen vuoden keskimääräinen tavoite eikä varsinkaan ensimmäisinä vuosina ole realistista päästä tavoitetulokseen. Lainojen lyhennyseriksi arvioitiin

2 000 euroa kuukaudessa joka tekee vuodessa 24 000 euroa. Verot joihin kuuluvat valtion ja kunnanverot oletettiin olevan 20 % tuloksesta, jolloin maksettavia veroa kertyy 10 000 euroa. Lainojen korkoja arveltiin maksettavan 5 000 euroa vuodessa.

Työntekijöinä tulee olemaan kaksi katsastajaa sekä yksi toimistohenkilö yrittäjän toimiessa itsekin myös sekä katsastustoiminnassa että toimistotöissä. Työntekijöiden palkkoihin lasketaan yhteensä menevät 8 000 euroa kuussa, johon tulee lisäksi palkan sivukuluja yhteensä 2 400 euroa kuussa. Vakuutuksiin lasketaan sisältyvän työntekijöiden vakuutukset sekä katsastusaseman irtaimiston vakuutukset.

Näin yrityksen kiinteät kulut ovat vuodessa 200 300 euroa. Lasketaan tälle 24 % arvonlisävero, jolloin saadaan kokonaismyyntitarve 358 732 euroa vuodessa. Kuukaudessa kokonaismyyntitarve on 29 894 euroa. Katsastuksia oletetaan tehtävän viisi päivää viikossa, kymmenen tuntia päivässä. Taulukossa 5 on nähtävissä laskutustavoitteet. Kokopäiväisiä katsastajia on kaksi ja molemmat pyrkivät katsastamaan kaksi ajoneuvoa tunnissa. Tällöin saadaan katsastustoimenpiteen tavoitehinnaksi 37,37 euroa.

TAULUKKO 5. Laskutustavoite

Laskutustavoite	
kk	29894,33
päivä	1494,72
tunti	149,47
per katsastaja	74,74
per katsastus	37,37

Yrityksen aloittamisen rahoituslaskelma perustuu suurilta osin arvioituihin summin. Laitteisiin arvioidaan menevän noin 100 000 euroa, joka kattaa kaikki ajoneuvonostimista vähäisiin työkaluihin. 10 000 euron käyttöpääoma on varattu ensimmäisten palkkojen maksukyvyn turvaamiseen. Aloittamiseen tarvittavan rahoituksen laskelmat on esitetty taulukossa 6.

TAULUKKO 6. Rahoituslaskelma.

RAHAN TARVE	€
perustaminen	100
tuotantovälineet	0
laitteet	100000
tietokoneet + ohjelmat	1000
auto	0
puhelin/internet	500
toimistotarvikkeet	1000
apporttiomaisuus	0
markkinointi-investoinnit	3000
alkuvarasto	0
käyttöpääoma	10000
kassareservi	500
YHTEENSÄ	116100

Yritykselle ajatellaan saavan 115 000 euron pankkilaina. Omia rahasijoituksia tehdään 5 000 euron edestä. Rahasijoitukset sekä tarvittavat lainat on esitetty taulukossa 7. Lainan takaisin maksuun lasketaan menevän noin viisi vuotta 24 000 euron vuosilyhennyssummalla.

TAULUKKO 7. Rahan lähteet.

RAHAN LÄHTEET	
Oma pääoma	
- osakepääoma	
- omat rahasijoitukset	5000
- apporttiomaisuus	
Vieras pääoma	
- pankkilaina	115000
- muut lainat	
YHTEENSÄ	120000

10 KORJAAMOTOIMINTA LISÄPALVELUNA

Eduskunta on hyväksynyt 12.11.2013 uuden ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain, joka astuu voimaan 1.7.2014. Uudistuksen tavoitteena on hillitä viime vuosina tapahtunutta katsastushintojen nousua ja lisätä katsastuspalvelujen tarjontaa. Uudistuksella pyritään myös helpottamaan katsastustoimipaikkojen sijoittumista alueellisen kysynnän mukaan, sekä lisätä katsastusalan kilpailua. (Katsastuslain uudistus 2013.)

Katsastuslain uudistus mahdollistaa auton huoltamisen, korjaamisen ja katsastamisen samassa paikassa samalla kertaa. Jatkossa on myös mahdollista viedä auto jälkitarkastukseen mille tahansa katsastusasemalle. (Katsastuslain uudistus 2013.)

Uudistuksen myötä kaikkien katsastusasemien ei tarvitse enää hoitaa sekä kevyiden ajoneuvojen- että raskaiden ajoneuvojen katsastuksia. Tällä uudistuksella pyritään siihen, että kevyiden ajoneuvojen katsastuspalvelut laajenevat ja syntyy kilpailua, joka johtaa hintojen nousun hillitsemiseen tai jopa alenemiseen. Uudistus mahdollistaa myös korjaamoiden aloittaa kevyiden ajoneuvojen katsastustoiminta korjaamotoiminnan ohessa. (Katsastuslain uudistus 2013.)

Korjaamossa suoritettava katsastustoimenpide tulee erottaa huoltotoimenpiteestä ja korjaustoimenpiteestä ajallisesti, sekä sen tulee olla erikseen hinnoiteltu. Katsastustoimenpiteen aikana korjaamo ei voi suorittaa huolto- tai korjaustöitä vaan mahdolliset viat ja puutteet tulee ilmoittaa asiakkaalle katsastuksen jälkeen. (Katsastuslain uudistus 2013.)

Lakiuudistuksen myötä mahdollistuisi myös korjaustöiden tekeminen katsastusasemalla. Katsastusasemalla voisi tehdä vähäisiä korjaustöitä. Tällainen palvelu helpottaisi kuluttajan toimia tilanteessa, jossa ajoneuvo on jouduttu hylkäämään tai sille on annettu korjauskehotus suhteellisen helposti korjattavissa olevasta kohteesta. Tällaisia katsastusasemalla suoritettavia korjaustoimia ovat esimerkiksi helposti vaihdettavien osien vaihdot. Pääasiassa katsastustoimin-

taan tarkoitettuja ajoneuvonostimia tai muita laitteistoja ei kuitenkaan olisi järkevää sitoa korjaustoimiin pitkäksi aikaa. Asemalla suoritettavia sopivia suhteellisen nopeita korjaustoimia ovat esimerkiksi ilmansuodattimen vaihto, ajovalojen suuntaus ja polttimoiden vaihto, joka tosin joissakin nykyaikaisissa henkilöajoneuvoissa voi viedä jopa puoli tuntia. Korjaamopalveluihin voitaisiin myös lisätä vikakoodien luku. Vikakoodien luku on nykyaikaisissa ajoneuvoissa yleensä ensimmäinen toimenpide vian syytä selvitettäessä. Tämä toimenpide on hyvin helppo ja nopea toteuttaa, eikä varsinkaan pienemmillä korjaamoilla ole laitteistoja kaikkien ajoneuvojen vikakoodien lukemiseksi. Lakiuudistus mahdollistaisi korjaamotoiminnan ohella myös varaosamyynnin. Vähäisten korjaustöiden ohella palvelutarjontaan voisi lisätä yleisimpien ajoneuvomallien ilmansuodattimien, polttimoiden ja muiden pientarvikkeiden myynnin.

11 YHTEENVETO

Olen ollut kiinnostunut katsastusalaista ja yrittäjyydestä jo ennen ammattikorkeakouluun hakemista. Opinnäytetyön aihetta miettiessäni päätin yhdistää nämä kaksi kiinnostuksen aihetta, ja opinnäytetyöni sai aiheen katsastusaseman perustaminen. Työn tarkoituksena oli syventyä katsastustoimintaan, katsastuslainsäädäntöön ja yrityksen perustamiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Katsastusala elää tällä hetkellä mielenkiintoista aikaa, koska 1.7.2014 astuu voimaan uusi katsastuslaki. Katsastuslakiuudistus vapauttaa katsastustoiminnan harjoittamisen myös korjaamoille. Lakiuudistuksen tarkoituksena on kasvattaa katsastusalan palvelutarjontaa ja hillitä katsastuksen hintojen nousua.

Korjaamot voivat katsastusluvan saatuaan harjoittaa ajoneuvojen katsastusta omalla korjaamon kalustolla. Korjaus- ja katsastustoimenpide tulee kuitenkin erottaa toisistaan sekä ajallisesti että rahallisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi tulee valvomaan tarkasti katsastusta harjoittavien korjaamoiden toimintaa, jotta katsastustoiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus säilyisivät.

Katsastustoiminta on luvanvaraista ja tarkoin valvottua toimintaa. Katsastusluvan haltija on velvollinen toimittamaan Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille valvontaan tarvittavat tiedot luvanhaltijan kirjanpidosta, varainhallinnasta, hallinnosta, tilojen ja laitteiden vuokrauksista sekä katsastuksia suorittavista henkilöistä ja harjoitetusta katsastustoiminnasta. Trafi voi myös pyytää katsastusluvanhaltijaa toimittamaan valvontaa, seuranta ja tutkimustoimintaa varten tiedot katsastustoiminnasta perityistä maksuista katsastuslajeittain ja ajoneuvoluokittain.

Ajoneuvokatsastusalan yritykselle sopivin yritysmuoto on kommandiittiyhtiö. Kommandiittiyhtiö mahdollistaa vastuunalaisen yhtiömiehen, liikkeenharjoittajan suhteelliseen vapaan päätöksentekoprosessin. Vastuunalainen yhtiömiehen on vastuussa sopimuksista ja päätöksistä itse, eikä kyseisessä yhtiömuodossa tarvitse monimutkaisia muodollisuuksia päätöksenteossa. Kommandiittiyhtiö mahdollistaa myös äänettömien yhtiömiesten rahallisen panoksen sijoittamisen yhti-

öön. Äänettömien yhtiömiesten rahallinen sijoitus tulee olemaan tarpeellinen, ottaen huomioon yrityksen aloituskustannukset.

Yrityksen kilpailualueeseen luetaan Kajaanin lisäksi myös Sotkamon ja Paltamon kunnat. Laajalla kilpailualueella ei kuitenkaan toimi kuin neljä katsastusasemaa. Kajaanissa toimii kolme ja Sotkamossa yksi asema. Paltamon lähimmät katsastusasemat ovat Kajaanissa.

Yrityksen rahoitus- ja kannattavuuslaskelmat perustuvat suurelta osin arvioituihin hintoihin. Tästä syystä laskelmat ovat hyvin suuntaa antavia. Laskelmien perusteella katsastukselle voitaisiin asettaa varsin kilpailukykyinen hinta.

Katsastusasemat saavat lakiuudistuksen myötä harjoittaa myös korjaamotoimintaa ja varaosamyyntiä. Perustettavan yrityksen palveluvalikoimiin tultaisiin sisällyttämään myös vähäiset korjaustoimenpiteet, kuten helposti vaihdettavien osien vaihdot sekä varaosamyynti.

LÄHTEET

Ajoneuvolaki 11.12.2002/1090. Finlex. Saatavissa:

[http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021090?search\[type\]=pika&search\[pika\]=ajoneuvolaki](http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021090?search[type]=pika&search[pika]=ajoneuvolaki). Hakupäivä 24.3.2014.

Ajoneuvokannat maakunnittain. 2014. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi. Saatavissa:

[http://www.trafi.fi/filebank/a/1391064172/63a6729be07c3fa44944504108f26238/14075-Ajoneuvokanta - liikennekaytossa olevat kunnittain 31122013.pdf](http://www.trafi.fi/filebank/a/1391064172/63a6729be07c3fa44944504108f26238/14075-Ajoneuvokanta_-_liikennekaytossa_olevat_kunnittain_31122013.pdf).

Hakupäivä 17.3.2014.

Arvonlisävero. 2013. Saatavissa: <http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ ja_ yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ ja_ kommandiittiyhtio/Arvonlisaverotus](http://www.vero.fi/fi-). Hakupäivä 17.3.2014.

Autokatsastustoiminta Suomessa 1970-luvulla. 1974. Yle TV 24.2.1974. Elävä arkisto. Julkaistu 17.11.2010. Saatavissa:

http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/autokatsastus_50488.html#media=50500. Hakupäivä 7.4.2014.

Avoin yhtiö. 2013. Helsinki: Suomen Yrittäjät. Saatavissa:

<http://www.yrittajat.fi/fi->
[FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ ja_ liiketoiminta/avoin_yhtio/](http://www.yrittajat.fi/fi-). Hakupäivä 13.3.2014.

Honka, Mikko 2010. Katsastusaseman perustaminen. Opinnäytetyö. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, auto- ja kuljetustekniikka. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/16492/Honka_Mikko.pdf?sequence=1. Hakupäivä 7.4.2014.

Paikkatietoikkuna. 2014. Paikkatietoikkuna. Saatavissa

<http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta>. Hakupäivä 22.4.2014.

Heikkilä, Hannu 2013. T334203 Moottoriajoneuvojen katsastus 3 op. Opintojakson luennot syksyllä 2013. Oulu: Oulun seudun ammattikorkeakoulu, tekniikan yksikkö.

Katsastustoimipaikan laitevaatimukset. 2012. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi. Saatavissa:

http://www.trafi.fi/filebank/a/1325147177/cdf919b924425a2b6fb797f7a6a54aca/4741-Katsastustoimipaikan_laitevaatimukset.pdf. Hakupäivä 23.4.2014.

Katsastushinnat. 2014. Katsastushinnat.fi. Saatavissa www.katsastushinnat.fi. Hakupäivä 20.3.2014.

Kommandiittiyhtiö. 2013. Helsinki: Suomen Yrittäjät. Saatavissa:

http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/kommandiittiyhtio/. Hakupäivä 13.3.2014.

Kotakorva, Jukka 2013. Yksityisen katsastustoimipisteen perustaminen. Opin näytetyö. Oulu: Oulun seudun ammattikorkeakoulu, kone- ja tuotantotekniikka. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/56089/opinnaytetyo_julkinen.pdf?sequence=1. Hakupäivä 7.4.2014.

Kuntien asukasluvut aakkosittain. 2014. Tilastokeskus. Saatavissa:

http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/tilastot_aakkosittain.html. Hakupäivä 17.3.2014

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013. Finlex. Saatavissa

<http://finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130957>. Hakupäivä 10.2.2014.

Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastusluvista 202/1999. Finlex. Saatavissa: <http://finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990202>. Hakupäivä 8.4.2014.

Ohje määräaika- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen. 2013. Trafi. Saatavissa:

http://www.trafi.fi/filebank/a/1387272912/f806923a395c40d567860e7e08701a75/13830-Katsastustuudistus_nettoihje_mak-luvan_hakemisesta.pdf. Hakupäivä 13.3.2014.

Osakeyhtiö. 2013. Helsinki: Suomen Yrittäjät. Saatavissa:

<http://www.yrittajat.fi/fi->

FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/osakeyhtio/. Hakupäivä

13.3.2014.

Tietoa Trafista. 2014. Trafi. Saatavissa: http://www.trafi.fi/tietoa_trafista. Haku-

päivä 8.4.2014.

Valtioneuvoston asetus liikennekelpoisuuden valvonnasta 19.12.2002/1245.

Finlex. Saatavissa:

[http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021245?search\[type\]=pika&search\[pika\]=valtioneuvoston%20asetus%20liikennekelpoisuuden%20valvonnasta#P3](http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021245?search[type]=pika&search[pika]=valtioneuvoston%20asetus%20liikennekelpoisuuden%20valvonnasta#P3). Haku-

päivä 7.2.2014.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja. 2013. Helsinki: Suomen Yrittäjät. Saatavissa:

<http://www.yrittajat.fi/fi->

FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/Yksityinen_elinkeinoharjoittaja/. Hakupäivä 12.3.2014.

Yrityksen perustamisopas. 2014. Suomen Uusyrityskeskukset ry.

Yritysmuodot ja liiketoiminta. 2013. Helsinki: Suomen Yrittäjät. Saatavissa:

http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/. Ha-

kupäivä 6.5.2014.

LÄHTÖTIETOMUISTIO

Tekijä

Samu Mikkonen

Työn nimi

Katsastusaseman perustaminen

Työn kuvaus

Katsastusaseman perustamiseen liittyvät suunnitelmat ja kannattavuuslaskelmat. Työn aiheessa yhdistyvät kiinnostus katsastusalaan ja yritystoimintaan. Kajaanin alueella katsastusala ei ole kovin kilpailtua, kaupungissa toimii vain kolme katsastusasemaa. Pitkät välimatkat ja heikohkot julkisen liikenteen yhteydet heijastuvat suurehkoon autokantaan.

Työn tavoitteet

Työn tavoitteena on perehtyä katsastustoimintaan, katsastuslainsäädäntöön, yritystoimintaan sekä siihen liittyviin lakeihin ja asetuksiin. Tavoitteena on myös tehdä realistiset kustannus- ja kannattavuuslaskennat.

Tavoiteaikataulu

Tavoitteena on saada työ valmiiksi keväällä 2014.

Päiväys ja allekirjoitukset

25.10.2013

Samu Mikkonen

	A-kats Kajaani	Kettukallion Kats	K1-Kats Kajaani	A-kats Sotkamo	Keskiarvo
Määräaikaikatsastus	57,00	51,00	51,00	59,00	54,50
Päästömittaus Bensiini	26,00	19,00	20,00	27,00	23,00
Päästömittaus Diesel	39,00	34,00	33,00	39,00	36,25
OBD-mittaus	22,00	16,00	13,00	23,00	18,50
Jälkitarkastusmaksu	32,00	27,00	21,00	32,00	28,00